

SET KLJUČNIH INDIKATORA PROCENE STANJA VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA U SRBIJI (PREDLOG PROJEKTA PESHES)

Dragana Cvetković Ilić¹, Zorana Lužanin², Aleksandar Jović³

¹Univerzitet u Nišu, Prirodno-matematički fakultet, Niš, Srbija

²Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno-matematički fakultet, Novi Sad, Srbija

³Univerzitet u Beogradu, Fakultet za fizičku hemiju, Beograd, Srbija

¹dragana@pmf.ni.ac.rs, ²zorana@dmi.uns.ac.rs, ³aleksandar.jovic@ffh.bg.ac.rs

Kratak sadržaj: Ne postoji jedinstveni postupak koji bi definisao kako, koliko i na koji način odabrati skup indikatora. S obzirom na potrebu da svaki pokazatelj bude u vezi sa ciljem ili namerom, te s obzirom na šarolikost učesnika i perspektiva koje srećemo u visokom obrazovanju, ne iznenađuje to što pojedini podaci za neke učesnike u procesu predstavljaju samo puku statistiku. Osnovno pitanje kod izbora indikatora je Da li indikatori zaista mere ono što treba da mere? Ovo vodi do drugih važnih aspekata u vezi sa pokazateljima: (1) U koju svrhu (svrhe) i iz koje perspektive su odabrani pokazatelji?, (2) Kako i putem kog procesa se odabiraju pokazatelji?, (3) Kako oceniti reprezentativnost i validnost pokazatelja?, (4) Jesu li pokazatelji pouzdani u smislu da ista vrednost ukazuje na isto stanje stvari?, i (5) Šta su uzroci povećavanja i smanjivanja izlaznih vrednosti pokazatelja? U kojoj meri je to rezultat prethodno primenjenih mera? Schiavo-Campo navode da bi pokazatelji koji se koriste trebalo budu "krem" (eng. CREAM), tj. da su: (1) Clear - jasni (precizni i nedvosmisleni), (2) Relevant - relevantni (odgovarajuću za svrhu za koju se koriste), (3) Economic – ekonomični (dostupni po razumnoj ceni), (4) Adequate - adekvatni (obezbeđuju dovoljnu osnovu za procenu), (5) Monitorable – pogodni su za nadzori (omogućuju nezavisno vrednovanje). Određivanje i izbor indikatora je dugotrajan proces, ali i fundamentalan za donošenje odgovarajućih mera i aktivnosti koje će se sprovesti. Trebalo bi da ga sprovode izuzetno stručni ljudi. Za razvoj dobrih indikatora potrebno je dosta vremena i više pokušaja, a kadgod je to moguće potrebno je sprovesti pilotiranje. U cilju dobijanja relevantnih informacija iz vrednosti indikatora od presudnog značaja su podaci na osnovu kojih se izračunavaju vrednosti indikatora. Zato je neophodno za svaki indikator tačno odrediti: (1) Izvor podataka, (2) Način prikupljanja podataka, (3) Ko će prikupljati podatke?, (4) Učestalost prikupljanja podataka, (5) Čenu prikupljanje podataka, (6) Moguće probleme u prikupljanju podataka, (7) Ko će vrši analizu podataka i pripremati izveštaj?, i (7) Ko će koristiti podatke? Skup indikatora koji je u nastavku predstavljen dobijen je vodeći se načelom CREAM, kao i dostupnošću i validnošću podataka. Ovo je prvi skup indikatora i kroz njegovo praćenje će se sigurno otvoriti mogućnosti poboljšanja postojećih ili uvođenje novih indikatora. Kako su informacioni sistema ustanova na različitom nivou razvoja, kao i skup podata koji postoji u njima, vođeno je računa da su podaci potrebni za određivanje vrednosti indikatora dostupni na svim visokoškolskim ustanovama i da njihova obrada relativno jednostavna. Međutim, ustanove mogu koristiti i dodatne podatke kojima raspolažu kako bi unapredili korišćenje pojedinih indikatora. Iz tih razloga je kod svakog indikatora dat predlog razlaganja indikatora po pojedinim faktorima što će obezbediti dodatne kvantitativne pokazatelje i omogućiti bolje sagledavanja stanja. Projekat PESHES predlaže ukupno 44 indikatora raspodeljenih u 11 grupa: Ulaz u visoko obrazovanje; Internacionalizacija visokog obrazovanja, Ishodi visokog obrazovanja, Kapacitet ustanove za doktorske studije, Nastavno osoblje u visokom obrazovanju, Naučnoistraživačka delatnost, Nenastavna podrška, Infrastrukturni kapacitete ustanove, Finansijski kapacitet ustanove, Zaposlenost diplomiranih studenata i Zadovoljstvo studenata i poslodavaca visokim obrazovanjem.

Ključne reči: Procena stanja visokoškolskih ustanova, Ključni indikatori performansi, Izbor indikatora, Evaluacija ustanova na bazi ključnih indikatora

THE SET OF KEY PERFORMANCE INDICATORS FOR HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN SERBIA (PROJECT PESHES PROPOSAL)

Abstract: The idea is to provide the set of key performance indicators, model for evaluation of study programs, and institutions. This system could provide the number of benefits for different stakeholders. In the many different researches, it is possible to find the number of results from EU countries.

Development and implementation of system for performance evaluation for Serbian HEIs and system could have wider objective Improvement of management, operation and quality of higher education institutions and system in Serbia. In order to fulfil the general objective specific objectives could be stated: to define and implement indicators and measures for performance-based evaluation of higher education institutions and system as a basis for value-based management in Serbian HEIs and system; Structuring and pilot implementation of the system for evaluation of institutions and study programs and Introduction of performance measurement in accreditation and reaccreditation of study programs and HEIs. The realization of wider and specific objectives needs to provide the

public value management, moving from bureaucracy to a market approach, providing the ways for higher education to better serve to society needs and providing the institutional means for the government to sear higher educational institutions and system in that direction.

In addition, it is very important to establish the meaningful connection between suggested approach and two the most important documents in Republic of Serbia. The first one is “Education Development Strategy in Serbia until 2020”, and second one “Action Plan for Implementation of the Strategy for Development of Education in Serbia by 2020”.

From everything stated above it is absolutely clear that system for performance evaluation strictly corresponds to actions and priorities of Action Plan.

Project PESHES proposed Optimized set of the Key Performance Indicators for Serbian HE institutions with 44 indicators in following 11 groups of indicators: Success rate in students recruitment, Internationalization of HEIs, HE outcomes, Capacity for PhD studies, Academic staff, Research outcomes, Non-academic staff, HEI Infrastructure, Financial resources, Student employability, and General student and employers satisfaction.

Key Words: Assessment of higher education institutions, Key performance indicators, Selection of indicators, Performance based evaluation